

ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา

The Human Stability According to Buddhist Principles

Phra Ar Sarya

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

Mahachulalongkrajavidyalaya University, Lamphun Buddhist Collage.

Email : someoneimportant285@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งเน้นการสำรวจความหมายและรากฐานของความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ตามมุมมองของพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เน้นความสุขที่แท้จริงและความสงบสุขภายในใจ ความมั่นคงในชีวิตจากมุมมองพระพุทธศาสนามีการอธิบายว่าเป็นการหลีกเลี่ยงและจัดการกับความทุกข์ ความเครียด และความวิตกกังวล โดยพิจารณาจากหลักการและธรรมะที่สำคัญคือศีล 5 ซึ่งประกอบด้วย 1. การเว้นจากการฆ่าสัตว์ 2. การเว้นจากการลักทรัพย์ 3. การเว้นจากการประพฤติผิดในกาม 4. การเว้นจากการพูดเท็จ และ 5. การเว้นจากการดื่มสุราและเสพของมึนเมา ศีล 5 เป็นพื้นฐานในการสร้างความมั่นคงในชีวิตทั้งทางกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ และศีลธรรม ความมั่นคงในชีวิตตามพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ ความมั่นคงทางกายภาพ ความมั่นคงทางจิตใจ ความมั่นคงทางสังคม และความมั่นคงทางศีลธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างชีวิตที่มีคุณค่าและสงบสุข การรักษาศีล 5 ช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีระเบียบวินัย ลดความทุกข์และความขัดแย้งภายในใจ และสร้างสังคมที่มีความสงบสุข การศึกษานี้เสนอว่าการปฏิบัติตามศีล 5 เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการบรรลุความมั่นคงในชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งจะส่งผลดีต่อชีวิตของบุคคลและสังคมโดยรวม

คำสำคัญ: พระพุทธศาสนา, ความมั่นคง, การดำเนินชีวิต, ศีลห้า

Abstract

This academic article explores the concept of security in human life from a Buddhist perspective, which emphasizes true happiness and inner peace. In Buddhism, life security is understood as managing and avoiding suffering, stress, and anxiety through key teachings, particularly the Five Precepts: 1) Abstaining from taking life, 2) Abstaining from theft, 3) Abstaining from sexual misconduct, 4) Abstaining from false speech, and 5) Abstaining from intoxicants. These precepts form the basis for

physical, mental, social, spiritual, and moral security. Adhering to them helps individuals live with discipline, reduce inner conflict, and foster a peaceful society. The study suggests that following the Five Precepts is an effective path to achieving life security according to Buddhist principles, benefiting both individuals and society

Keywords: Buddhism, Security, Life Conduct, Five Precepts

บทนำ

ความมั่นคงในชีวิตมนุษย์เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกวัฒนธรรมและศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระพุทธศาสนาที่ได้มีการบรรยายถึงความมั่นคงในแง่มุมที่ลึกซึ้งและละเอียดอ่อน พระพุทธศาสนาเข้าใจว่าความมั่นคงในชีวิตไม่ได้หมายถึงเพียงแค่ความปลอดภัยทางกายภาพ แต่ยังครอบคลุมถึงความมั่นคงทางจิตใจ สังคม และศีลธรรม ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ความมั่นคงที่แท้จริงเริ่มต้นจากการเข้าใจธรรมชาติของความทุกข์ ซึ่งเป็นสภาพที่บุคคลไม่สามารถทนได้โดยง่าย ความทุกข์หรือความไม่มั่นคงในชีวิตเกิดจากการยึดมั่นในขั้น 5 และการไม่สามารถรักษาสภาพเดิมไว้ได้เนื่องจากสรรพสิ่งทั้งหมดมีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้

ความมั่นคงในชีวิตตามพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็นสามระดับหลัก คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ และความต้องการทางสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยความต้องการพื้นฐานที่สำคัญ เช่น การมีอาหารที่เพียงพอ การมีความเชื่อและการศึกษาพุทธปัญญา รวมถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม หลักธรรมที่สำคัญเพื่อการสร้างความมั่นคงในชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา คือ การรักษาศีล 5 ซึ่งเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบวินัย และลดความทุกข์ ความกดดัน ความเครียด และความวิตกกังวล การปฏิบัติตามศีล 5 จะส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในทั้งด้านกาย ใจ สังคม และศีลธรรมและเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องของแนวคิดเหล่านี้กับปัญหาที่มนุษย์เผชิญอยู่ในปัจจุบันการพิจารณาถึงแนวคิดพื้นฐานเรื่องความมั่นคงของมนุษย์จะต้องเน้นที่ลักษณะสำคัญ 6 ประการดังนี้ ความมั่นคงของมนุษย์เป็นปัญหาสากล กล่าวคือ

1. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ในทุกหนทุกแห่ง ทั้งในประเทศที่ร่ำรวยและยากจน คนเราเผชิญกับสิ่งคุกคามหลายอย่างคล้าย ๆ กัน เช่น การว่างงาน ยาเสพติด อาชญากรรม มลพิษและการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถึงแม้ว่าความรุนแรงของสิ่งคุกคามเหล่านี้จะ แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่สิ่งคุกคาม ความมั่นคงของมนุษย์เหล่านี้มีอยู่จริง และกำลัง มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

2. องค์ประกอบของความมั่นคงของ มนุษย์นั้นเกี่ยวพันกัน กล่าวคือ เมื่อประชากร ในบางประเทศต้องประสบภัยต่อความมั่นคง ประเทศอื่น ๆ ก็ดูเหมือนว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับ

ผลกระทบร่วมกันไปด้วยการขาดแคลนอาหารโรคระบาด มลภาวะ การค้ายาเสพติด การก่อการร้าย ความขัดแย้ง ทางเชื้อชาติ และความแตกสลายทางสังคม ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามลำพังอยู่ในพรมแดนของแต่ละประเทศต่อไปผลสืบเนื่องจากปัญหาเหล่านี้กระทบไปทั่วโลก

3. ความมั่นคงของมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้นได้ง่ายหากมีการป้องกันล่วงหน้าดีกว่าที่จะมาตามแก้ไขภายหลัง การจัดการกับภัยเหล่านี้ตั้งแต่ต้นจะมีการสูญเสียน้อยกว่า ตัวอย่างเช่น การรักษาสุขภาพร่างกายของตนเองไม่ให้เกิดโรคร้าย เมื่อมีการป้องกันและดูแลสุขภาพสม่ำเสมอจะทำให้มนุษย์มีสุขภาพ ร่างกายแข็งแรงจะทำให้ลดภาระทางเศรษฐกิจ ของประเทศได้อีกทางด้วย

4. ความมั่นคงของมนุษย์เป็นเรื่องที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ การดำรงชีวิตของมนุษย์ พวกเขามีสิทธิเสรีภาพ ที่จะเลือกกระทำการที่ต้องให้ความสนใจมนุษย์ ในการดำเนินชีวิตในสังคมการมีสิทธิเสรีภาพ ที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้ การให้โอกาสทางสังคม และความสามารถ ที่จะเลือกว่าจะใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง หรือสันติภาพ

5. การศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ เพราะช่วยเพิ่มศักยภาพและความรู้ให้กับประชาชน การศึกษาไม่เพียงแต่เพิ่มทักษะในการทำงาน แต่ยังเสริมสร้างความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองในสังคม การเข้าถึงการศึกษาทำให้ประชาชนมีโอกาสพัฒนาตนเองและชุมชนได้อย่างยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ

6. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมสามารถเพิ่มความมั่นคงของมนุษย์อย่างยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน ซึ่งช่วยเพิ่มความมั่นคงทั้งในระดับบุคคลและสังคมทั้งหมด

ดังนั้น การรักษาความมั่นคงของมนุษย์ไม่ควรมุ่งเน้นเพียงความมั่นคงทางวัตถุและสถานะทางสังคม แต่ควรให้ความสำคัญกับความมั่นคงภายในจิตใจตามหลักพระพุทธศาสนา ความมั่นคงของมนุษย์เป็นปัญหาสากลที่ส่งผลกระทบข้ามประเทศ การป้องกันปัญหาล่วงหน้าและการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องสามารถลดภาระทางเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ การเน้นสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเลือกดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพมีความสำคัญ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความรู้ให้กับประชาชน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนพร้อมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมสามารถเพิ่มความมั่นคงของมนุษย์อย่างยั่งยืน ประเทศต่างๆ ควรร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบข้ามพรมแดน เพื่อสร้างความมั่นคงของมนุษย์ที่ยั่งยืนและมีคุณภาพในทุกระดับ

บทความนี้จะสำรวจความหมายและรากฐานของความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ตามมุมมองของพระพุทธศาสนา โดยเน้นการวิเคราะห์ความสำคัญของศีล 5 และประเภทต่าง ๆ ของความมั่นคงที่มี

ผลต่อชีวิตมนุษย์ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินชีวิตที่นำไปสู่ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

เนื้อหา

1. รากฐานและความหมายของความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ในมุมมองทางพระพุทธศาสนา

รากฐานและความหมายของความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ในมุมมองทางพระพุทธศาสนาจากความไม่มั่นคง นั้นคือความทุกข์ โดยความทุกข์ในที่นี้ หมายถึง ธรรมชาติใด อันบุคคล พึงทนได้โดยยาก ธรรมชาตินั้นชื่อว่าทุกข์ (สิ่งอันบุคคลพึงทนได้โดยยาก) (พระอัครคัมภีร์สังฆสุมณสูตร, 2523, น.26) และในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ของพระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต) (2533) ยังได้ระบุความหมายของคำว่า ทุกข์ไว้ 2 ประเด็น คือ 1. สภาพที่ทนอยู่ได้ยาก สภาพที่คงทน อยู่ไม่ได้ เพราะถูกบีบคั้นด้วยความเกิดขึ้นและความดับสลาย เนื่องจากต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ไม่ขึ้นต่อตัวมันเอง 2. สภาพที่ทนได้ยาก ความรู้สึก ไม่สบาย ได้แก่ ทุกข์เวทนา โดยรวมแล้วกล่าวได้ว่า ทุกข์ หมายถึง การยึดมั่นถือมั่นในขั้น 5 ดังที่ปรากฏในพระวินัยปิฎกว่า “ข้อนี้เป็นทุกข์ในอริยสัจ คือ แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์ แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์ แม้ความเจ็บก็เป็นทุกข์ แม้ความตายก็เป็นทุกข์ ความประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักก็เป็นทุกข์ ความไม่ได้สิ่งที่ปรารถนาที่เป็นทุกข์ โดยย่อ อุบาทนขั้น 5 เป็นทุกข์ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2539 : 324-328) และในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ของพระเทพเวที ยังได้ระบุความหมายของคำว่าทุกข์ไว้ 2 ประเด็น คือ 1) สภาพที่ทนอยู่ได้ยาก, สภาพที่คงทนอยู่ไม่ได้ เพราะถูกบีบคั้นด้วยความเกิดขึ้นและความดับสลาย เนื่องจากต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ไม่ขึ้นต่อตัวมันเอง 2) สภาพที่ทนได้ยาก, ความรู้สึกไม่สบาย ได้แก่ ทุกขเวทนา

สรุปได้ว่า ความทุกข์หรือความไม่มั่นคงในพระพุทธศาสนาหมายถึงสภาพที่ขัดแย้งกับความสงบสุข ถูกบีบคั้นอยู่ตลอดเวลาด้วยภาวะตามธรรมชาติที่ครอบคลุมสรรพสิ่ง ทำให้ไม่สามารถรักษาสภาพเดิมไว้ได้ เนื่องจากสรรพสิ่งทั้งหลายไม่มีความเป็นใหญ่ของตนเอง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นในการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การยึดมั่นในขั้นห้าจึงเป็นสาเหตุแห่งทุกข์

ความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา คือ ความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งตนเองและผู้อื่น ครอบคลุมความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ 3 ระดับ ดังนี้คือ

1) **ความต้องการทางร่างกาย** หมายถึง ความต้องการปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2) **ความต้องการทางจิตใจ** หมายถึง ความต้องการสิ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ซึ่งเป็นความต้องการทางความเชื่อต่อศาสนา เพื่อบรรเทาความหวาดกลัวในจิตใจมนุษย์ เช่น การบูชาต้นไม้ ภูเขา

เทพเจ้าต่าง ๆ และการพัฒนาพุทธิปัญญา เช่น หลักธรรมไตรลักษณ์ และอริยสัจ 4 เพื่อยกระดับจิตสู่ความรู้แจ้งสัจธรรมของชีวิตและธรรมชาติ

3) ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ตั้งแต่การอยู่ร่วมในครอบครัวจนถึงสังคมขนาดใหญ่ด้วยความสันติสุข ดังที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติศีล 5 เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของมนุษย์ การได้รับการยอมรับและดูแลจากสังคม การปกป้องคุ้มครอง และการรักษาผลประโยชน์ รวมถึงสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตในสังคม (พลสรรค์ สิริเดชนนท์ และพูนชัย ปันธิยะ, 2561 : 160-165)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2556 : 235-270) ให้ทัศนะว่า ความมั่นคง ของมนุษย์นั้น ต้องเริ่มต้นด้วยความมั่นคงปลอดภัยทางด้านร่างกายที่จะเป็นฐานให้ชีวิตเป็นอยู่ได้แล้วก็มีความมั่นคงทางจิตใจ และ อีกด้านหนึ่ง คือ ความมั่นคงทางสังคม สามอย่างนี้เป็นพื้นฐานมาแต่เดิม ส่วนความมั่นคงด้านอื่น ๆ มักจะเป็นของเพิ่มขึ้นมาทีหลัง ขึ้นอยู่กับกาลเทศะ หรือยุคสมัย ยกตัวอย่างเช่น ความมั่นคงทางนิเวศ (Environmental Security) ซึ่งเพิ่งเริ่มได้รับความนิยมนหรือยอมรับกัน ในช่วงที่คนตื่นตัวเกี่ยวกับเรื่องความเสื่อมโทรมของ สภาพแวดล้อมในยุคใหม่ ความมั่นคง (Security) ของมนุษย์ในความหมายทางพระพุทธศาสนา คือ สภาวะที่มนุษย์สลัดพ้นจากความทุกข์ไป สู่สภาพที่มีความสุข ซึ่งสภาวะทุกข้ออาจเทียบ ได้กับสภาวะที่เกิดขึ้นจากความกดดัน (Stress) ความเครียด (Tension) และความวิตกกังวล (Anxiety) ของชาวตะวันตก

2. องค์ประกอบหลักธรรมคำสอนเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา

หลักธรรมคำสอนเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา มีหลายองค์ประกอบที่สามารถกำจัดสภาวะทุกข์ ความกดดัน ความเครียดและความวิตกกังวลของมนุษย์ได้ตั้งนั้น องค์ประกอบของความมั่นคง ของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนาดังกล่าว คือศีล 5 ประการ หมายถึงทางแห่ง กุศลกรรม ทางทำความดีกรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความเจริญหรือสุคติศีล 5 เป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ช่วยให้มนุษย์ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบวินัย ประกอบด้วย 1. เว้นจากการฆ่าสัตว์ 2. เว้นจากการลักทรัพย์ 3. เว้นจากการประพฤติดินในกาม 4. เว้นจากการพูดเท็จ 5. เว้นจากการดื่มสุรา และเสพของมึนเมา การรักษาศีล 5 จะช่วยให้มนุษย์มีความมั่นคงทั้งทางกายและจิตใจ ป้องกันไม่ให้เกิดเป็นทาสของกิเลสตัณหา และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข

3. ความสำคัญของศีล 5

ศีล 5 เป็นหลักธรรมคำสอนพื้นฐานในพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ทั้งในด้านกายและจิตใจ ศีล 5 ไม่เพียงแต่เป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีและปลอดภัย แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์สามารถจัดการกับสภาวะทุกข์ ความกดดัน ความเครียด และความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้คือ 1. เว้นจากการฆ่าสัตว์ การละเว้นจากการเบียดเบียนชีวิตของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือมนุษย์ ทำให้เกิดความเมตตาและ

กรุณาต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ซึ่งส่งผลให้มนุษย์รู้สึกสงบและมีจิตใจที่เบิกบาน ไม่ต้องกังวลหรือรู้สึกผิดบาปจากการทำร้ายสิ่งมีชีวิตอื่น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549 : 45-50) 2. เว้นจากการลักทรัพย์ การไม่ลักทรัพย์หรือขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น ช่วยสร้างความไว้วางใจในสังคม และทำให้ตนเองไม่ต้องตกอยู่ในความกลัวจากการถูกจับได้หรือการลงโทษทางกฎหมาย ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในด้านความปลอดภัยและความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม 3. เว้นจากการประพฤติดินในกาม การละเว้นจากการมีความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องตามศีลธรรม ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของครอบครัวและคู่ชีวิตมีความมั่นคง ไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งหรือความหึงหวงในครอบครัว 4. เว้นจากการพูดเท็จ การพูดความจริงเป็นพื้นฐานของความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือ การละเว้นจากการพูดเท็จทำให้เกิดความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมและป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดจากการโกหกหรือบิดเบือนความจริง 5. เว้นจากการดื่มสุราและเสพของมีนเมา การหลีกเลี่ยงจากการดื่มสุราและเสพสิ่งที่ทำให้มีนเมา ช่วยรักษาความมีสติและความสามารถในการตัดสินใจที่ดีนำไปสู่การมีชีวิตที่มีระเบียบวินัย และป้องกันการทำร้ายตนเองหรือผู้อื่นจากการขาดสติ (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2540 : 53-56)

พระพุทธทาสภิกขุได้อธิบายถึงความสำคัญของศีล 5 ไว้ว่าเป็นพื้นฐานของชีวิตที่ดีและการปฏิบัติธรรม ท่านเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรักษาศีล 5 เพื่อการดำรงชีวิตอย่างสงบสุขและความสามารถในการปฏิบัติธรรมที่สูงขึ้นได้ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช, 2545 : 92-95)

สมเด็จพระญาณสังวรได้กล่าวถึงศีล 5 ว่าเป็นแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่ความสุขและความมั่นคงในชีวิต และส่งเสริมให้ประชาชนรักษาศีล 5 เพื่อความเป็นระเบียบวินัยและความสงบในสังคม ศีล 5 เป็นหลักธรรมพื้นฐานในพระพุทธศาสนาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในด้านกายและจิตใจ ศีล 5 ไม่ได้เป็นเพียงข้อกำหนดทางศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อชีวิตที่ดีและปลอดภัยเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์สามารถจัดการกับสภาวะทุกข์ ความกดดัน ความเครียด และความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ โดยที่การรักษาศีล 5 นี้ยังช่วยส่งเสริมให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความสามัคคี

1) เว้นจากการฆ่าสัตว์ การละเว้นจากการทำร้ายและเบียดเบียนชีวิตของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือมนุษย์ เป็นการส่งเสริมความเมตตาและกรุณา ทำให้เกิดความสงบและความเบิกบานในจิตใจของผู้ปฏิบัติ ไม่ต้องกังวลหรือรู้สึกผิดจากการทำร้ายผู้อื่น การปฏิบัตินี้ยังสร้างสังคมที่ปราศจากความรุนแรงและความเกลียดชัง สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2) เว้นจากการลักทรัพย์ การไม่ลักทรัพย์หรือขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น ส่งเสริมความซื่อสัตย์และสร้างความไว้วางใจในสังคม ทำให้ตนเองไม่ต้องตกอยู่ในความกลัวจากการถูกจับได้หรือการ

ลงโทษทางกฎหมาย การปฏิบัตินี้ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในด้านความปลอดภัย และช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความสามัคคีในชุมชน

3) เว้นจากการประพาศติผิดในกาม การละเว้นจากการมีความสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องตามศีลธรรม เป็นการรักษาความมั่นคงและความสมานฉันท์ในครอบครัว ป้องกันปัญหาความขัดแย้ง ความหึงหวง และการแตกแยกในครอบครัว การปฏิบัติศีลข้อนี้จึงเป็นการรักษาสถาบันครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่ดีและสงบสุข

4) เว้นจากการพูดเท็จ การพูดความจริงเป็นพื้นฐานของความซื่อสัตย์และความน่าเชื่อถือในสังคม การละเว้นจากการพูดเท็จช่วยสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น ป้องกันความขัดแย้งและความเสียหายที่อาจเกิดจากการโกหกหรือบิดเบือนความจริง สังคมที่มีการยึดมั่นในความจริงจะเป็นสังคมที่มั่นคงและสงบสุข

5) เว้นจากการดื่มสุราและเสพของมึนเมา การหลีกเลี่ยงจากการดื่มสุราและเสพสิ่งที่ทำให้มึนเมา ช่วยรักษาความมีสติและความสามารถในการตัดสินใจที่ดี การปฏิบัติข้อนี้ช่วยให้บุคคลดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบวินัยและป้องกันการทำร้ายตนเองหรือผู้อื่นจากการขาดสติ นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพและปัญหาสังคมที่เกิดจากการเสพยาและสิ่งมึนเมา

พีเตอร์ ฮาร์วีย์ (2000 : 210) และได้ทำการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับจริยธรรมในพุทธศาสนา รวมถึงศีลห้า งานของฮาร์วีย์ได้สำรวจมิติทางจริยธรรมของพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้นที่บทบาทของศีลห้าในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับพฤติกรรมที่มีศีลธรรมและการพัฒนาจิตวิญญาณในประเพณีพุทธศาสนา ในหนังสือ An Introduction to Buddhist Ethics: Foundations, Values and Issues (2000) ฮาร์วีย์ได้กล่าวถึงความสำคัญของศีลห้า โดยอธิบายว่าศีลเหล่านี้ช่วยแนะนำผู้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ลดความรุนแรงและส่งเสริมความเมตตา ความซื่อสัตย์ และการมีสติ เขาได้ชี้ให้เห็นว่าศีลห้าไม่ใช่เพียงแค่กฎห้าม แต่เป็นแนวทางที่เป็นบวกซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถปลูกฝังวิถีชีวิตที่สงบและมีศีลธรรม ตรงกับเป้าหมายที่กว้างขึ้นของการปฏิบัติทางพุทธศาสนา

มุมมองนี้เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ศึกษาจริยธรรมในพุทธศาสนา เนื่องจากมันให้ความเข้าใจที่ครอบคลุมเกี่ยวกับวิธีที่แนวทางเหล่านี้ยังคงมีอิทธิพลต่อชีวิตทางศีลธรรมและจิตวิญญาณของชาวพุทธในปัจจุบัน

ดังนั้น ศีล 5 เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนามีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยการรักษาศีล 5 ไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อตนเองในด้านกายและจิตใจ แต่ยังช่วยสร้างสังคมที่สงบสุขและมั่นคง นำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่มีคุณค่าและสังคมที่มีความเป็นระเบียบวินัย การปฏิบัติตามศีล 5 จึงเป็นการวางรากฐานของชีวิตที่ดีและเป็นหนทางสู่การบรรลุความสุขและความสงบในชีวิตรอบแนวทางของพระพุทธศาสนา

4. ประเภทของความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา

ประเภทของความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา สามารถแบ่งออกเป็นหลายด้านตามหลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของมนุษย์ ทั้งในทางกาย จิตใจ และสังคม แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 5 ประเภทคือ

1) ความมั่นคงทางกายภาพ (Physical Security)

ความมั่นคงทางกายภาพในพระพุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับการมีชีวิตที่ปลอดภัย ปราศจากการคุกคามหรือเปียดเบียน ซึ่งสัมพันธ์กับการรักษาศีลข้อที่ 1 (เว้นจากการฆ่าสัตว์) และข้อที่ 2 (เว้นจากการลักทรัพย์) การไม่เปียดเบียนชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่นช่วยสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและปราศจากความกลัว (พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ.ปยุตโต), 2533 : 112-115) การปฏิบัติตามศีลช่วยให้มีชีวิตที่มั่นคงและปลอดภัยจากความกลัวและอันตรายต่างๆ เพราะการที่เราเคารพชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ก็เป็นการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของตัวเองเช่นกัน

2) ความมั่นคงทางจิตใจ (Mental Security)

ความมั่นคงทางจิตใจเกิดจากการมีจิตใจที่สงบและมั่นคง ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติธรรมและรักษาศีล โดยเฉพาะศีลข้อที่ 3 (เว้นจากการประพฤตินอกใจ) และข้อที่ 4 (เว้นจากการพูดเท็จ) ซึ่งช่วยลดความวิตกกังวล ความหึงหวง และความขัดแย้งทางจิตใจ การมีจิตใจที่มั่นคงทำให้สามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในชีวิตได้อย่างมีสติและปัญญา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549 : 45-50) การมีจิตใจที่มั่นคงทำให้เราสามารถเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในชีวิตได้อย่างมีสติและปัญญา เพราะเรามีพื้นฐานที่แข็งแกร่งจากการปฏิบัติตามศีลและการพัฒนาจิตใจให้เป็นที่สงบและมั่นคง

3) ความมั่นคงทางสังคม (Social Security)

ความมั่นคงทางสังคมเกี่ยวข้องกับความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขและมี ความสามัคคี การรักษาศีลข้อที่ 4 (เว้นจากการพูดเท็จ) และข้อที่ 5 (เว้นจากการดื่มสุราและเสพของมึนเมา) ช่วยสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจในสังคม ลดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยก การมีสังคมที่มั่นคงส่งเสริมให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ (พระพุทธทาสภิกขุ, 2536 : 78-82)

4) ความมั่นคงทางศีลธรรม (Moral Security)

ความมั่นคงทางศีลธรรมเกิดจากการดำเนินชีวิตตามหลักศีลธรรมที่ถูกต้อง การรักษาศีล 5 ช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่เป็นระเบียบวินัยและมีคุณธรรม ซึ่งนำไปสู่ความเคารพตนเองและความเคารพจากผู้อื่น การมีความมั่นคงทางศีลธรรมช่วยให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมีสังคมที่เป็นระเบียบ (สุชีพ ปุณฺณานุกาพ, 2540 : 53-56)

จะเห็นได้ว่าประเภทของความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนาไม่ได้จำกัดอยู่แค่ด้านใดด้านหนึ่ง แต่ครอบคลุมทั้งกาย จิตใจ สังคม และศีลธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชีวิตที่สงบสุข มีคุณภาพ และมีความหมายในบริบทของการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพุทธ มาจากความไม่มั่นคง คือ ความทุกข์ คำว่า ทุกข์ มาจาก ทู บทหน้า แปลว่า ชั่ว, ยาก ขม ธาตุ ในความอดทน ลง กวี ปัจจัย ลบที่สุดธาตุ ซ้อน ก เข้าไป สำเร็จรูปเป็นทุกข์ มีรูปวิเคราะห์ ตามหลักบาลีว่า ทุกฺเคน ขมิตพฺพนติ = ทุกข์ ทุกข์ แปลว่า ธรรมชาติใด อันบุคคลพึงทนได้โดยยาก ธรรมชาตินั้นชื่อว่าทุกข์ (สิ่งอันบุคคลพึงทนได้โดยยาก) ทุกข์ไว้ 2 ประเด็น คือ สภาพที่ทนอยู่ได้ยาก, สภาพที่คงทนอยู่ไม่ได้ เพราะถูกบีบคั้นด้วยความเกิด ขึ้นและความดับสลาย เนื่องจากต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ไม่ขึ้นต่อตัวมันเอง สภาพที่ทนได้ยาก ความรู้สึกไม่สบาย ได้แก่ ทุกขเวทนา

โดยรวมแล้วกล่าวได้ว่า ทุกข์ หมายถึง การยึดมั่นถือมั่นในชั้น 5 ดังที่ปรากฏใน พระวินัยปิฎกว่า “ข้อนี้เป็นทุกข์อริยสัจ คือ แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์ แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์ แม้ความเจ็บก็เป็นทุกข์ แม้ความตายก็เป็นทุกข์ ความประสพกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักก็เป็นทุกข์ ความไม่ได้สิ่งปรารถนา ก็เป็นทุกข์ โดยย่อ อุปาทานชั้น 5 เป็นทุกข์” (พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย, เล่ม 4 ข้อ 14 : 21)

สรุปได้ว่า ความทุกข์หรือความไม่มั่นคงในพระพุทธศาสนาหมายถึงสภาพที่ แฝงต่อความสุข ถูกบีบคั้นอยู่ตลอดเวลาด้วยภาวะที่เป็นไปตามธรรมชาติที่ครอบคลุมสรรพ สิ่งทำให้สรรพสิ่งทั้งหลายไม่สามารถที่จะรักษาสภาพเดิมไว้ได้เนื่องจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไม่มี ความเป็นใหญ่ของตนเองต้องอาศัยปัจจัยอื่นเกิดขึ้นในรูปของกระแสต่อเนื่องด้วยการยึดมั่น ในชั้นห้าจึงมีสภาพเป็นที่ตั้งแห่งทุกข์ (พระครูสมุห์วัลลภ ฐิตสวโร, พงษ์จันทร์ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา, ประไพศิริ สันติทฤษฎีกร, 2019 : 509-501)

ในพระพุทธศาสนา “ความทุกข์” เป็นแนวคิดที่สำคัญและมีการอธิบายอย่างลึกซึ้งในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าและพระสาวกได้กล่าวถึงความทุกข์ในหลายๆ สถานการณ์ ทั้งในการแสดงธรรม ณ สถานที่ต่างๆ และในบริบทที่แตกต่างกัน ทำให้การทำ ความเข้าใจความทุกข์เป็นสิ่งที่สามารถทำได้หลายแง่มุมความทุกข์ในพระพุทธศาสนาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่

1) ทุกข์ทางกาย (ทุกขเวทนา) หมายถึงความเจ็บปวดหรือความไม่สบายกาย ซึ่งเกิดขึ้นจากสาเหตุต่างๆ เช่น ความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ หรือการเสื่อมของร่างกาย เนื่องจากสังขารไม่เที่ยง

2) ทุกข์ทางใจ (โสกะและปริเทวะ) เป็นความทุกข์ที่เกิดจากความเศร้าโศก ความเสียใจ ความวิตกกังวล ความทุกข์นี้เกิดขึ้นจากการยึดติดในสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือความสัมพันธ์

3) ทุกข์จากการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย (ขรามรณทุกข์) เป็นความทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับวงจรชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในชีวิตของมนุษย์ ทุกข์เหล่านี้เป็นผลมาจากการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างไม่สิ้นสุด

นอกจากนี้ ยังมีทุกข์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ทุกข์ประจำ และ ทุกข์อิงเหตุปัจจัย ทุกข์ประจำเกิดขึ้นจากการที่ชีวิตมนุษย์ต้องเจอกับความไม่แน่นอน เช่น การสูญเสียคนรัก การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม หรือ เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ส่วนทุกข์อิงเหตุปัจจัยเป็นทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยเฉพาะ เช่น ความยากลำบากในชีวิตประจำวัน การต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือความขัดแย้งในสังคม การทำ ความเข้าใจความทุกข์เหล่านี้เป็นกุญแจสำคัญในการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อที่จะสามารถละวางความยึดติดและนำไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ในที่สุด

5) ความมั่นคงของบุคคล ครว้เรือนและชุมชน

ความมั่นคงของบุคคล ครว้เรือนและชุมชนเป็นพื้นฐานของความมั่นคงมนุษย์ในระยะหลังได้มีความสนใจ และการเคลื่อนไหวในด้านนี้มากขึ้น สะท้อนถึงปัญหาที่หนักหน่วงที่จะต้องเร่งแก้ไข ครว้เรือนในประเทศไทยมีประมาณ 17.88 ล้านครัวเรือน (สำนักสถิติแห่งชาติ ก.ค. 2545) ครอบครัวไทยโดยรวมมีรายได้ดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว แต่พบว่ายังมีครัว เรือนอีกร้อยละ 41.7 ที่ยังไม่สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ โดยมีรายได้ต่ำกว่าราย จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในด้านครว้เรือน จากการสำรวจสำมะโนครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ครว้เรือนไทยทั้งหมดมีสตรีเป็นหัวหน้าครัวเรือน ถึงร้อยละ 25 ผู้สูงอายุซึ่งมีทั้งชายและ หญิงเป็นหัวหน้าครอบครัวร้อยละ 24 ที่เหลือเป็นชายกว่าร้อยละ 50 เล็กน้อย การสำรวจ นี้ควรต่อยอดว่าฐานะครว้เรือนที่มีหญิงเป็นหัวหน้า เมื่อเทียบกับชายเป็นอย่างไร เพราะ สภาพนี้อาจเกิดจากพฤติกรรมที่ปรากฏบ่งชี้ว่าชายละทิ้งภรรยาไป และครอบครัวที่หญิง เป็นหัวหน้ามีรายได้ไม่ดันทักเหมือนดังที่เกิดในหลายประเทศ

สตรีไทยยังมีปัญหาด้านความเลื่อมล้ำทั้งทางค่าจ้างแรงงาน และการมีบทบาท และตำแหน่งทางการเมืองอยู่อีกด้วย นอกจากนี้ ยังต้องเผชิญกับความไม่มั่นคงส่วนบุคคล โดยเป็นเป้าของอาชญากรรม ตั้งแต่การข่มขืนไปจนถึงการโจรกรรม การประทุษร้ายไปจนถึง การค้ามนุษย์ (โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP) โดยการสนับสนุนของ สกว, 2549 : 38)

ส่วนเด็กและเยาวชนไทยกล่าวโดยทั่วไปเด็กและเยาวชนไทยได้รับการเลี้ยงดู อย่างดีพอสมควร ได้รับการศึกษาจนอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี แต่ก็ยังพบเด็กด้อย โอกาสจำนวนนับล้านคน ขาวจากสำนักงานสภาการศึกษา (สกศ.) ระบุว่า มีเด็กด้อยโอกาส 6 ประเภท 1) เด็กถูกปล่อยปละละเลย 2) เด็กถูกละเมิดสิทธิ 3) เด็กที่ประพฤติดัวไม่เหมาะสม สม 4) เด็กพิการ 5) เด็กยากจน 6) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

ปัญหาพื้นฐาน ได้แก่ ความยากจน มีเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนทั่วประเทศ 1.3 ล้านคน และเด็กที่ไม่ได้รับการดูแลอีกราว 5 ล้านคน กระทรวงศึกษาธิการเสนอนโยบาย ปฏิบัติ 5 ประการ ได้แก่ 1) จัดการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาสอย่างเสมอภาคและทั่วถึง 2) จัดการ ศึกษาอย่างมีคุณภาพ เน้นการเรียนรู้เพื่อชีวิตที่เหมาะสมของเด็กด้อยโอกาส 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของ เด็กด้อยโอกาส 4) จัดระบบการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อย โอกาส 5) สร้างและพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส ทั้งนี้ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นหัวใจของงานนี้

กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ กำเนิดและพัฒนาการของชุมชนในชนบทระยะใกล้เปิด ทางให้ทุนการเงินค่อๆ ครอบงำทุนทางสังคม (Social Capital) ในพื้นที่นั้นๆ เหตุการณ์ที่ทำให้ชนบทเป็นแบบเมืองและขึ้นต่อเมืองมีเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ-การเมืองใหญ่จำนวน หนึ่งในที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของชุมชนในประเทศไทย ทั้งที่ทำให้ชุมชนชนบทต้องขึ้น กับเมือง และชุมชนรักษาความเป็นตัวเองหรือทุนทางสังคมของตนไว้ได้ ในด้านที่ทำให้ชนบท ขึ้นต่อเมือง ได้แก่

1) การขยายการปลูกพืชเศรษฐกิจ ซึ่งเดิมมีแต่ข้าวและยางพารา ออกไปยังพืช อื่น ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ปอ ไปจนถึงการปลูกพืชเมืองหนาว และไม้ผลต่างๆ เช่น ส้ม ทุเรียน ในระยะหลังยังมีการสนับสนุนให้ปลูกต้นยูคาลิปตัส ยางในภาคตะวันออกและภาค อื่น และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

2) การปฏิวัติสีเขียว ได้แก่ การพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์ใหม่ขึ้น นำโดยทั้งหน่วย ราชการและบริษัทเอกชน เช่น พันธุ์ข้าว ข้าวโพด พันธุ์สัตว์ เช่น ไก่ หมู โค ซึ่งทำให้เกิดการ เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่ที่เป็นแบบเชิงเดี่ยว ใช้สารเคมี ตลอดจนเครื่องจักรกลมาก

3) สงครามเย็น โดยเฉพาะสงครามอินโดจีน ที่ทำให้ประเทศไทยกลายเป็น ฐานทัพขนาดใหญ่ของสหรัฐ มีการตั้งกองทหารและฐานทัพสหรัฐทั้งในภาคกลาง ภาคตะวันออก หลายจังหวัด และยังใช้ไทยเป็นที่พักผ่อนและพักผ่อนของทหารอเมริกันด้วย เกิดการจ้าง งานให้ทำในฐานทัพจำนวนมาก ตลอดจนเรื่องเมียเช่า หญิงบริการ และสินค้าฟิเอกซ์ที่แพร่ ระบาด

4) การส่งเสริมการลงทุนและการส่งออก ตั้งแต่ปี 2526 ได้มีการส่งเสริมการ ลงทุนอย่างสูง ทำการผลิตเพื่อการส่งออก และกระจายการลงทุนไปยังต่างจังหวัดแทนที่จะ กระจุกตัวในกรุงเทพ มีการตั้งนิคมอุตสาหกรรม การตั้งเขตอุตสาหกรรมในบริเวณชายฝั่ง ทะเลด้านตะวันออก และในปัจจุบันมีแนวคิดสร้างเขตเศรษฐกิจใหม่ทั่วประเทศ

5) กระแสโลกาภิวัตน์และเสรีนิยมใหม่ ในช่วง 10 กว่าปีมานี้ ทำให้การเผยแพร่ ข่าวสาร เป็นไปอย่างรวดเร็ว กระแสบริโภคนิยมโดยผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะโทรทัศน์ และ กองทัพนักขาย ทำให้วัฒนธรรมผู้บริโภคและการกระจายสินค้าลงสู่ชุมชนชนบทได้กว้าง ขวางรวดเร็วอย่างไม่เคยปรากฏ มาก่อน

บทสรุป

ความมั่นคงในชีวิตมนุษย์เป็นแนวคิดสำคัญที่ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ตามหลักพระพุทธศาสนา ความมั่นคงแท้จริงเริ่มต้นจากการเข้าใจธรรมชาติของความทุกข์ ซึ่งเกิดจากการยึดมั่นในขั้น 5 ที่ไม่สามารถรักษาสภาพเดิมไว้ได้ เนื่องจากสรรพสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การสร้างความมั่นคงในชีวิตจึงเน้นการรักษาศีล 5 ซึ่งช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบวินัย ลดความทุกข์ และสร้างความมั่นคงทั้งในด้านกาย จิตใจ และสังคม ทั้งนี้ การศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์อย่างยั่งยืนในทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

- พระครูสมุห์วัลลภ ฉิตสวโร, พงษ์จันทร์ สุขสวัสดิ์ ฌ อยุธยา, ประไพศิริ สันติทฤษฎีกร. (2562). “สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศไทย”. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*. 10 (2).
 พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2533). *พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม)*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทธทาสภิกขุ. (2536). *ศีล 5 เพื่อชีวิตที่ดี*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พระอัครคังสะเถระ. (2523). *สัททนีติปกรณ์ ธาตุมาลา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มูลนิธิภูมิพลโลกิกขุ.
- พลสรรค์ สิริเดชนนท์ และพูนชัย ปันธิยะ. (2561). “ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา” *พินเนศวร์สาร*. 14 (2).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มูลนิธิภูมิพลโลกิกขุ. (2523). *สัททนีติปกรณ์ ธาตุมาลา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มูลนิธิภูมิพลโลกิกขุ.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช. (2545). *ศีลธรรมประจำชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: กองทุนสังฆราช.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2540). *หลักศีลธรรมในพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2549). *พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.